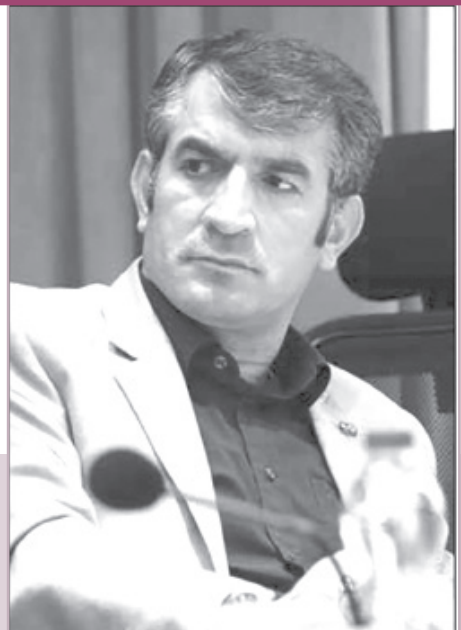

حسابداران و دنیای دیجیتال

گفتگو با مهدی پیرانوند

رئیس کارگروه فناوری اطلاعات

جامعه حسابداران رسمی ایران

سایبرس

به میز گفتگوی مجله حسابرس خوش آمدید. صحبت از تحولات سریع فناوری اطلاعات و هنجارهای جدید (New Normal) زیاد شنیده می‌شود. تاثیر توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات را بر حرفه حسابداری و حسابرسی چگونه می‌بینید؟

پیرانوند

واقعیت امر موید این مطلب است که ادامه فعالیت اکثر صنایع در آینده منوط به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات است، و این آینده از آن چیزهایی که ما به‌عنوان حسابرس و حسابدار به آن فکر می‌کنیم بیشتر به ما نزدیک است. همین اتفاقات یک سال قبل، یعنی از زمان شیوع ویروس کووید ۱۹ و محدود شدن مراودات اجتماعی و الزام و اجبار حسابداران و حسابرسان به دورکاری، ضرورت استفاده از بستر فناوری اطلاعات و کامپیوتر در جریان فرآیندهای حسابداری و حسابرسی را مطرح ساخت. باید بدانیم و آگاه باشیم که یک راه بیشتر در پیش رو نداریم؛ باید خود را با دانش فناوری اطلاعات تطبیق دهیم.

حرفه حسابرسی نیز با توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات قطعاً به سمتی حرکت خواهد کرد که کاربرگها و شیوه‌های سنتی جای خود را به فناوریهای نوین همچون هوش مصنوعی، زنجیره بلوکی (Block Chain)، داده‌های بزرگ (Big Data)، رایانش ابری و ... خواهند داد. حسابرسان، امروزه علاوه بر دانش مالی و حسابداری باید با ابزار دیگری به‌خصوص در حوزه فناوری اطلاعات آشنایی داشته باشند، و حتی می‌بایست این موارد در واحدهای درسی در سطوح کارشناسی به بعد در رشته حسابداری اضافه گردد.

ماهیت (کیفیت)، شرایط ایجاد، نوع و اندازه واحد اقتصادی بستگی دارد. همچنین اهمیت در حسابداری کیفیتی آستانه‌ای است که قبل از سایر ویژگیهای کیفی اطلاعات مالی و در پرتو ویژگیهایی چون «مربوط بودن» و «قابل اعتماد بودن» مورد توجه قرار می‌گیرد.

با گسترش فناوری اطلاعات و کاربرد آن در حسابداری، مفاهیم حسابداری تغییر می‌کند، تنها نحوه استفاده از آنها با استفاده از رایانه‌ها و تحلیل آنها تغییر می‌کند که برای انطباق این اصول و مفاهیم می‌بایست سیستمهای رایانه‌ای به درستی تعریف شوند. اتفاقاً با گسترش فناوری اطلاعات و امکان پردازش حجم بسیار بالایی از داده‌ها در مدت زمان کوتاه، می‌توان با خیالی آسوده‌تر به بررسی اقلام با اهمیت پرداخت.

سایبرس

خطر تقلب در شرکتهایی که استفاده گسترده‌ای از فناوری اطلاعات می‌کنند، چه تاثیری در تعیین دامنه رسیدگیهای حسابرسان دارد؟

سایبرس

چگونه باید حسابرسان را آماده و ترغیب به استفاده بیشتر از کامپیوتر در حسابرسی کرد؟

بیرانوند

حسابداری و حسابداری حرفه‌هایی هستند که سالهاست به صورت سنتی فعالیت می‌کنند و فعالیت آنها مبتنی بر اصول و استانداردهای حسابداری و حسابداری بوده است. با این حال، حرفه ما هم از تغییرات ناشی از جهانی شدن تجارت، مقررات گسترده‌تر، و راه‌حلهای فناوری متعدد، و نوآوریها به دور نخواهد ماند.

به روزآوری حرفه حسابداری و حسابداری به سمت فناوری اطلاعات و نیاز به کاربرد رایانه در حرفه حسابداری و حسابداری نیازمند دانش عمیق‌تر حسابرسان در فناوری اطلاعات و مهارت در استفاده از رایانه است. در همین دوران شیوع ویروس کووید ۱۹ که امکان انجام فرایند حسابداری به صورت سنتی و از طریق مستندسازی مشاهدات در کاربرگهای حسابداری فراهم نبود، حسابرسان مجبور شدند با استفاده از کامپیوتر و نرم‌افزارهای مختلف شواهد مورد نیاز خود را در فضای غیر کاغذی مستند کنند و شاید این نقطه شروع حرکت عظیم حسابرسان به سمت استفاده بیشتر از کامپیوتر به عنوان ابزار حسابداری باشد.

بدیهی است وقتی حسابرسان به صورت عملی و در کار اجرایی خود با کارکردهای کامپیوتر در جهت تسهیل و پردازش سریع انبوه داده‌ها و فعالیتها و امکان کسب اطمینان بیشتر به دلیل افزایش سرعت و دقت در پردازش داده‌ها مواجه شوند، بیشتر ترغیب به استفاده از کامپیوتر در فرایند حسابداری خواهند شد.

پس باید با آموزش آثار این فرایند و روشن ساختن مزایای استفاده از کامپیوتر، حسابرسان را بیشتر ترغیب کرد تا از ساختار ذهنی سنتی دست برداشته و قدم در راه دنیای جدید بگذارند.

سایبرس

پیشرفت‌های فناوری اطلاعات چه تاثیری بر مفهوم «اهمیت» ممکن است داشته باشد؟

بیرانوند

«اهمیت» مفهومی نسبی است؛ درجه اهمیت اقلام به کمیت،

با آموزش

حسابرسان را باید ترغیب کرد

تا از ساختار ذهنی سنتی

دست بردارند و

قدم در راه دنیای جدید

بگذارند

بیرانوند

برای برخورد با خطر فناوری اطلاعات در ارزیابی خطر تقلب در شرکت، لازم است تا حسابرسان به درک و بینش کافی از نقش فناوری اطلاعات در شرکتها برسند. بنابراین یا باید خود مجهز به این دانش شوند و یا از کارشناسان خبره این حوزه در تیمهای حسابرسی استفاده کنند تا بتوانند با مذاقه در سیستمهای فناوری اطلاعات واحدهای مورد حسابرسی به ارزیابی بهتری از خطر تقلب در آنها برسند و متناسب با این خطر اندازه‌گیری شده، دامنه رسیدگیهای خود را تعیین کنند.

سازمان

تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات چه تاثیری بر برنامه‌های آموزشی حسابداران دارد؟

بیرانوند

با توجه به موارد بیان شده و چشم‌انداز موجود از آینده حرفه حسابداری و حسابرسی و نقش فناوری اطلاعات در آن، می‌توان گفت تغییر در نظام آموزشی موجود حیاتی است و سیستم آموزشی باید با تمرکز بر تفکر انتقادی و سیستمی با

هدف توسعه مهارتهای خلاقیت دانشجویان تغییر کند.

حسابداران و حسابرسان باید با هوش مصنوعی، بلاکچین، داده‌های بزرگ، انواع نرم‌افزارهای تحلیل داده و مواردی از این دست آشنا شوند. این موارد می‌تواند هم در سرفصلهای درسهای دانشگاه و هم به صورت کارگاه در آموزشهای حرفه‌ای به‌کار برده شود. ما در مرکز آموزش حسابداران رسمی (ماحر) در همین زمینه، در راستای ایجاد این پیوند از ابتدای شیوع ویروس کووید ۱۹ آموزشهای مجازی را برنامه‌ریزی و اجرا کردیم که حجم درخور توجهی از این آموزشها مربوط به نقش کامپیوتر و نرم‌افزارهای مختلف در فرایند حسابرسی بوده است؛ از کلاسهای ساده‌ای چون کاربرد اکسل (Excel) و اکسس (Access) در حسابرسی تا کلاسهای پیشرفته‌ای چون داده‌کاوی و کاربرد عملی آن در فرایند حسابرسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات، کاربرد هوش مصنوعی در حسابرسی، یادگیری ماشین در فرایند حسابرسی، استفاده از داده‌های بزرگ و نرم‌افزارهای مختلف مرتبط با آن را برای حسابرسان و سایر علاقه‌مندان طراحی و برگزار کرده‌ایم تا بتوانیم در پیوند حسابرسان با دنیای جدید پیش قدم باشیم.

سازمان

برگزاری کارگاه‌های آموزشی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL) برای حسابرسان تاچه اندازه ضروری است؟ چه اثری بر توانمندسازی حسابرسان خواهد داشت؟

بیرانوند

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر زبانی برای اطلاع‌رسانی الکترونیکی اطلاعات مالی است که به‌عنوان انقلابی در گزارشگری مالی در سراسر جهان مطرح شده است. این زبان دارای مزایای بسیاری در آماده‌سازی و تجزیه و تحلیل اطلاعات است. این زبان به صرفه‌جویی در هزینه‌ها منجر می‌شود و بازدهی بیشتر و بهبود کیفیت و قابلیت اطمینان اطلاعات را برای استفاده‌کنندگان دربر دارد. لذا آشنایی حسابرسان با این زبان به‌منظور صرفه‌جویی در زمان و تحلیل بهتر الزامی است. با توجه به سیستمهای حسابداری و اطلاعات، مهم‌ترین تاثیر توسعه فناوری اطلاعات، تاثیر

سیستم آموزشی باید

با تمرکز بر

تفکر انتقادی و سیستمی

با هدف توسعه

مهارتهای خلاقیت دانشجویان

تغییر کند

بیرانوند

با توجه به ورود به عصر دیجیتال و الزام به دیجیتالی شدن حرفه حسابداری و حسابرسی، باید تغییرات و اصلاحاتی در برنامه‌های دانشگاهی صورت گیرد. دانشجویان باید با تفکر انتقادی و حل مساله و مهارت‌های مربوط به استفاده از هوش مصنوعی آشنا شوند. شاید بهتر باشد بگوییم ما نیازمند رشته‌ای به نام مهندسی حسابداری به‌جای حسابداری هستیم.

تحول دیجیتال ممکن است در این دوران غیرعادی، که فاصله فیزیکی و کار از راه دور به یک امر عادی تبدیل شده است، یک ضرورت باشد. اما آینده حسابرسی تنها مربوط به انجام حسابرسی‌های از راه دور نیست، بلکه آینده حسابرسی مربوط به تحول فرایندهای پایه‌ای از طریق استفاده از فناوری برای دستیابی به حسابرسی با کیفیت بالاتر و حسابرسی کارا تر است.

آینده حسابرسی شامل حسابرسی لحظه‌ای است که در آن، مشتری معاملات خود را در یک زنجیره بلوکی ثبت می‌کند و در صورت وجود تعاملات غیرمعمول، حسابرس از آن مطلع می‌شود تا حسابرسی لحظه‌ای را انجام دهد.

سپاس

برنامه‌های آموزشی حسابداران در ایران تا چه اندازه با انتظارات استانداردهای بین‌المللی آموزش حسابداری همسویی دارد؟

بیرانوند

واقعیت مطلب این است که وضعیت فعلی به هیچ وجه امکان تامین منویات استاندارد بین‌المللی آموزش حسابداری را در این خصوص ندارد. آنچه تاکنون در حوزه آموزش حسابداری در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی ایران اتفاق افتاده محدود به یک واحد درسی یا چند کارگاه در خصوص کاربرد اکسل و اکسس در حسابداری بوده و در واقع فارغ‌التحصیلان حسابداری و فعالان حوزه حسابداری و حسابرسی ضعف آموزشی شدیدی در این خصوص دارند.

سپاس

حسابداران برای سازگاری با دنیای دیجیتال چه باید بکنند؟

بر مدیریت داده‌ها، و یا چگونگی مدیریت پردازش داده‌ها به‌منظور دستیابی به اطلاعات قابل اعتماد است.

سپاس

ارزیابی شما از آشنایی حسابرسان ایران با دانش فناوری اطلاعات را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بیرانوند

متأسفانه دانش فناوری اطلاعات و به‌خصوص مباحث نوین آن مانند آشنایی با علم داده و حتی در بعضی موارد نرم‌افزارهای مرتبط با آن، مثل نرم‌افزارهای داده‌کاوی، برنامه‌نویسی برای پیش‌بینی ریسک و تداوم فعالیت و کاربرد آن در حسابرسی، در بین حسابرسان پایین است. بنابراین ابتدا باید آموزشهای ابتدایی در این حوزه داده شود تا بعد از توانمندسازی افراد، حرفه حسابرسی بتواند به‌سمت استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات گرایش بیشتری پیدا کند.

سپاس

داشتن مهارت فناوری اطلاعات و ارتباطات چه مزیتی برای حسابرسان در تحلیل داده‌ها دارد؟

بیرانوند

تجزیه و تحلیل داده‌های بزرگ به‌طرق مختلف بر گزارشگری مالی تاثیر دارد؛ برای مثال، این‌که کسب‌وکار چگونه فعالیت می‌کند و چگونه صورتهای مالی تهیه و حسابرسی می‌شود. همچنین، داده‌های بزرگ تاثیر درخور توجهی بر کیفیت فرایند تصمیمگیری دارد؛ زیرا اندازه‌گیری داده‌ها بهبود یافته است، داده‌ها جامع هستند و اطلاعات بهتر درک می‌شوند.

دردسترس بودن داده‌های جامع از طریق راهکارهای دیجیتال، اثربخشی و کارایی حسابداران را افزایش می‌دهد. زیرا فناوریهای مدرن به‌روزرسانیهای به‌موقع را فراهم می‌کنند. متخصصان با مهارت‌ها و ابزار تحلیلی می‌توانند به‌طور موثر داده‌ها را تحلیل کرده و بینشی در مورد داده‌هایی کسب کنند که نحوه تصمیمگیری کسب‌وکار را تغییر خواهند داد. داده‌های بزرگ تاثیر زیادی بر حسابداری مالی و مدیریتی و همچنین حسابرسی دارند.

سپاس

با توجه به رشد فزاینده فناوری اطلاعات و ارتباطات، آینده رشته حسابداری و حسابرسی را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

بیرانوند

دیجیتالی شدن و توسعه فناوری‌های اطلاعات فرصتی عالی برای شرکتها است. علاوه بر این، دیجیتالی شدن تغییرات زیادی را برای حرفه حسابداری به‌ارمغان می‌آورد. این روش، کار و فکر حسابداران را تغییر می‌دهد. با وجود این‌که بسیاری از حسابداران فکر می‌کنند که دیجیتالی شدن شغل آنها را خواهد گرفت و رباتها جایگزین انسان می‌شوند، نتایج نشان می‌دهد که حسابداران از راهکارهای دیجیتال و خودکارسدن برای وظایف تکراری و عادی استفاده خواهند کرد. وظایف و فعالیتهای حسابداران که نیازمند تفکر انتقادی و خلاقیت است وجود دارد و افزایش پیدا می‌کند. بنابراین، انجام این کارها و فعالیتهای به‌سادگی کار آسانی نیست. بر این اساس، دیجیتالی شدن بر توسعه حرفه حسابداری تاثیر خواهد گذاشت.

حسابداران باید برای خودکارسدن آماده باشند و این مستلزم دانش و مهارتهای خاص و جدید حسابداران است. کارهای تکراری و ساختاریافته حسابداران در آینده‌ای نزدیک خودکار

خواهند شد. یک شبکه گسترده از اطلاعات، سیستم مبتنی بر دانش، و داده‌کاوی ابزار قدرتمندی برای اجرای موفقیت‌آمیز کسب‌وکار است. راهکارهای دیجیتالی جدید مانند هوش مصنوعی، زنجیره‌بلوکی، داده‌های بزرگ، رایانش ابری و حسابداری مستمر و غیره بر کاهش ورود داده‌های دستی و بهبود سرعت، کیفیت و صحت داده‌ها تاثیر خواهد گذاشت. در نتیجه خودکارسدن، کسب‌وکارها می‌توانند خیلی آرام عمل کنند. حسابداران به مشاوران حرفه‌ای و مهندسان حسابداری متحول خواهند شد. بنابراین برای توسعه، حسابداران باید از فرصت توسعه فناوری استفاده کنند که شغل آنها را تسهیل می‌کند و ارتقا می‌دهد. دیجیتالی شدن فرایندها و اجرای نرم‌افزارهای جدید که مدیریت مبتنی بر دانش را ممکن می‌سازند بسیار گران است، و برای شرکت‌های بزرگ در دسترس است.

فرایند دیجیتالی شدن حسابداری و گزارشگری مالی بر مبنای گزارشگری روزانه مرتبط با بازارهای مالی، می‌تواند تاثیر در خور توجهی بر تصمیمات سرمایه‌گذاران به‌ویژه سرمایه‌گذاران خرد داشته باشد. دلیل اصلی این امر در امکان ارائه صورتهای مالی اساسی به‌شکل روزانه است که برای استفاده‌کنندگان در محیط دیجیتالی شده حسابداری و گزارشگری مالی در دسترس است.

در نهایت باید این نکته را گفت، با وجود طیف گسترده‌ای از فعالیتها و وظایف حسابداران و حساب‌رسان که می‌توانند خودکار شوند، هوش انسانی همیشه از یادگیری ماشین فراتر خواهد رفت.

سازمان

از شما سپاسگزاریم. امیدواریم بر پایه اندیشه‌های خوب شما و کوششهای پیوسته جامعه حسابداران رسمی ایران، حسابداران حرفه‌ای ایران بتوانند کاستیهای خود در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات را پوشش دهند.

حسابداران باید**برای خودکارسدن****آماده باشند و این****مستلزم دانش و مهارتهای****خاص و جدید****است**

